

SOCIAAL RECHT IN ESSENTIE

IN ESSENTIE

SOCIAAL RECHT IN ESSENTIE

DIRK HEYLEN
IVO VERREYDT

Zesde editie

intersentia

Antwerpen – Cambridge

Sociaal recht in essentie, zesde editie
Dirk Heylen en Ivo Verreyt

© 2018 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagfoto: © Shutterstock / crazymedia

ISBN 978-94-000-0932-5
D/2018/7849/69
NUR **163** / 825

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUD

DEEL 1.

INLEIDING

VOORAF	3
--------------	---

HOOFDSTUK 1.

WAT IS 'SOCIALE WETGEVING' EIGENLIJK?	5
---	---

HOOFDSTUK 2.

BRONNEN VAN SOCIALE WETGEVING	9
-------------------------------------	---

1. Internationale rechtsbronnen	9
1.1. Bilaterale verdragen	9
1.2. Multilaterale verdragen en instellingen	9
1.2.1. De Internationale Arbeidsorganisatie	9
1.2.2. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	11
1.2.3. De Raad van Europa	11
1.2.4. De Internationale Vereniging voor de Sociale Zekerheid	12
1.2.5. De Benelux Economische Unie	12
1.2.6. De Europese Unie	13
2. Nationale rechtsbronnen	14
2.1. Sociale grondrechten	14
2.2. Sociale rechtsbronnen	15
2.3. Hiërarchie van de nationale rechtsbronnen	16

DEEL 2.

ARBEIDSRECHT

HOOFDSTUK 1.

ALGEMENE BEPALINGEN VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMSTENWET

VAN 3 JULI 1978	21
-----------------------	----

Vooraf	21
--------------	----

1. Toepassingsgebied van de Arbeidsovereenkomstenwet	21
1.1. Wat is een arbeidsovereenkomst?	21

1.2.	Het ondergeschikte verband	23
1.2.1.	Algemeen	23
1.2.2.	Schijnzelfstandigen – Pseudowerknemers	23
1.2.3.	Samengaan van een arbeidsovereenkomst met een aan- mings- of zelfstandigenovereenkomst	24
1.3.	Toepassingsgebied van de Arbeidsovereenkomstenwet	25
2.	Het aangaan van de arbeidsovereenkomst	26
2.1.	Geldigheidsvereisten	26
2.1.1.	Bekwaamheid	26
2.1.2.	Toestemming	27
2.1.2.1.	Geweld	27
2.1.2.2.	Dwaling	27
2.1.2.3.	Bedrog	27
2.1.3.	Voorwerp en oorzaak	28
2.1.4.	Gevolgen	29
2.2.	Vormvereisten van de arbeidsovereenkomst	29
3.	Soorten arbeidsovereenkomsten	30
3.1.	Soorten naargelang de beoogde arbeid	30
3.1.1.	Werklieden	30
3.1.2.	Bedienden	30
3.1.3.	Handelsvertegenwoordigers	31
3.1.4.	Dienstboden	31
3.1.5.	Studenten	31
3.1.6.	Huisarbeid	32
3.2.	Soorten naargelang de duur van de overeenkomst	32
3.2.1.	De arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd	32
3.2.2.	De arbeidsovereenkomst voor een bepaalde tijd	33
3.2.2.1.	Onderscheid tussen overeenkomsten van onbepaalde en bepaalde tijd	33
3.2.2.2.	Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor een bepaalde tijd	33
3.2.2.3.	Afwijking van het principiële verbod om opeenvol- gende arbeidsovereenkomsten voor een bepaalde tijd te sluiten	34
3.2.2.4.	Algemeen beginsel van non-discriminatie ten gun- ste van werknemers met een overeenkomst voor bepaalde tijd	34
3.2.3.	De arbeidsovereenkomst voor duidelijk omschreven werk	35
3.2.4.	De vervangingsovereenkomst	35

3.3.	Soorten naargelang de omvang van het werk	36
3.3.1.	Voltijdse arbeidsovereenkomst	36
3.3.2.	Arbeidsovereenkomst voor deeltijdse arbeid.	36
3.3.2.1.	Geschrift.	37
3.3.2.2.	De arbeidsregeling	38
3.3.2.3.	Het werkrooster	38
3.3.2.4.	Minimumgrenzen van de arbeidsduur	38
3.3.2.5.	Bekendmaking van variabele werkroosters	39
3.3.2.6.	Voorrang bij het overstappen naar een voltijdse betrekking	39
3.3.2.7.	Non-discriminatie ten gunste van deeltijdse werk- nemers	40
3.3.2.8.	Rechten deeltijdse werknemer versus voltijdse werknemer	41
3.4.	Soorten naargelang de wijze waarop de overeenkomst werd gesloten	42
3.4.1.	Mondelinge en schriftelijke arbeidsovereenkomsten.	42
3.4.2.	Elektronische arbeidsovereenkomsten.	42

HOOFDSTUK 2.

INHOUD VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST.	43
--	----

Vooraf	43
------------------	----

1.	Het dwingende karakter van de Arbeidsovereenkomstenwet	43
1.1.	Dwingend recht, suppletoire bepalingen en openbare orde	43
1.2.	Artikel 6 van de Arbeidsovereenkomstenwet	44
2.	Het proefbeding.	45
3.	Het concurrentiebeding.	45
3.1.	Concurrentie.	45
3.2.	Wat is een concurrentiebeding?.	46
3.3.	Gewoon concurrentiebeding voor arbeiders en bedienden	46
3.3.1.	Jaarloongrens	47
3.3.2.	Beperking tot soortgelijke activiteiten	48
3.3.3.	Geografische beperking	48
3.3.4.	Beperking in de tijd	48
3.3.5.	Forfaitaire vergoeding	49
3.3.6.	Vormvereisten.	49
3.3.7.	Sanctie	49
3.3.8.	Wanneer moet een concurrentiebeding toegepast worden?	49
3.3.9.	Schadevergoeding bij overtreding van het concurrentiebeding.	50

3.4.	Afwijkend concurrentiebeding voor sommige bedienden	50
3.5.	Het concurrentiebeding voor handelsvertegenwoordigers	51
4.	Het scholingsbeding	51
4.1.	Wat is een scholingsbeding?	51
4.2.	Voorwaarden voor een geldig scholingsbeding	52
HOOFDSTUK 3.		
UITVOERING VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST		55
Vooraf		55
1.	Verplichtingen van beide partijen	55
1.1.	De goede trouw in de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	55
1.2.	Wederzijdse eerbied en achting	55
1.3.	Psychosociale risico's op het werk	56
1.4.	Privacy van de werknemer versus controlerecht van de werkgever	58
1.4.1.	Beperking van het controlerecht door de werkgever	58
1.4.2.	Waarde van onrechtmatig verkregen bewijsmateriaal	61
2.	Verplichtingen van de werknemer	62
2.1.	Arbeid verrichten	62
2.2.	Bevelen en instructies	62
2.3.	Veiligheid	63
2.4.	Arbeidsgereedschap	63
2.5.	Concurrentie	63
3.	Verplichtingen van de werkgever	64
3.1.	Arbeid verschaffen	64
3.2.	Hulp	64
3.3.	Veiligheid en gezondheid	65
3.4.	Loon	65
3.5.	Huisvesting en voeding	65
3.6.	Geloofsplichten en burgerlijke plichten	65
3.7.	Onthaal	65
3.8.	Arbeidsgereedschap	66
3.9.	Documenten	66
4.	Aansprakelijkheid van de partijen	66
4.1.	Aansprakelijkheid van de werkgever	66
4.2.	Aansprakelijkheid van de werknemer	66

HOOFDSTUK 4.	
SCHORSING VAN DE UITVOERING VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST ...	69
1. Het begrip schorsing.....	69
2. Overmacht	71
2.1. Begrip.....	71
2.2. Gevolgen	71
2.3. Recht op werkloosheidsuitkeringen	72
3. Het gewaarborgd dagloon	72
3.1. Met vertraging of niet op het werk aankomen	72
3.2. De arbeid niet kunnen beginnen of voortzetten.....	73
4. Arbeidsongeschiktheid	73
4.1. Schorsing.....	73
4.2. Verplichtingen van de werknemer	74
4.2.1. Meldingsplicht	74
4.2.2. Geneeskundig getuigschrift	74
4.3. Controle door de werkgever.....	75
4.4. Betwistingen van medische aard.....	77
4.5. Gewaarborgd loon	77
4.5.1. Algemeen.....	77
4.5.2. Gewaarborgd dagloon (art. 27 WAO) en gewaarborgd loon bij arbeidsongeschiktheid.....	78
4.5.3. Uitsluiting	78
4.5.4. Recht van verhaal tegen de aansprakelijke derde	78
4.6. Het bedrag van het gewaarborgd loon	78
4.6.1. De regeling voor werklieden (WAO en cao nr. 12 <i>bis</i>)	79
4.6.1.1. Carendag	79
4.6.1.2. Periode en bedrag.....	79
4.6.1.3. Anciënniteitsvoorwaarde	82
4.6.1.4. Hervallen	82
4.6.1.5. Gewaarborgd loon bij arbeidsongeval of beroepsziekte ..	83
4.6.2. De regeling voor bedienden	84
4.6.2.1. Algemeen stelsel	84
4.6.2.2. Bedienden die de regeling voor werklieden volgen.....	84
4.6.2.3. Gewaarborgd loon bij arbeidsongeval of beroepsziekte ..	85
4.6.3. Overzicht van het gewaarborgd loon bij ziekte.....	85
4.7. Re-integratietraject voor langdurig zieke werknemers	85
4.7.1. Re-integratietraject voor arbeidsongeschikte werknemers (KB 28 oktober 2016).....	86
4.7.2. Re-integratietraject voor arbeidsongeschikte werknemers zonder arbeidsovereenkomst (KB 8 november 2016).....	88

5.	Jaarlijkse vakantie	89
6.	Zwangerschaps- en bevallingsrust	89
6.1.	Periode van schorsing	89
6.2.	Overdracht van bevallingsverlof	90
6.3.	Verlenging van de postnatale rust	90
6.3.1.	Verlenging wegens ziekte van de werkneemster in de prenatale periode ('moeilijke bevallingen')	90
6.3.2.	Verlenging wegens hospitalisatie kind	91
6.4.	Schematisch overzicht zwangerschapsrust	91
6.5.	Uitkeringen tijdens het moederschapsverlof	91
6.6.	Bescherming tegen ontslag	92
6.7.	Zwangerschapsonderzoeken	92
6.8.	Borstvoedingspauzes	93
6.9.	Borstvoedingsverlof	94
7.	Kort verzuim (of ook: klein verlet)	94
7.1.	Algemene principes	94
7.2.	Lijst van de gebeurtenissen	95
7.3.	Geboorteverlof	99
7.4.	Adoptieverlof	99
7.5.	Recht op afwezigheid voor pleegouders	99
8.	Loopbaanonderbreking en tijdskrediet	100
8.1.	Algemeen	100
8.2.	Cao nr. 103: gemotiveerd tijdskrediet	101
8.3.	Cao nr. 103: landingsbaan voor 55-plussers	102
8.4.	Uitkeringen	103
8.4.1.	Voor gemotiveerd tijdskrediet	103
8.4.2.	Voor landingsbanen	103
8.5.	Bescherming tegen ontslag	104
8.6.	Thematische verloven	104
8.6.1.	Ouderschapsverlof	104
8.6.2.	Palliatief verlof	105
8.6.3.	Verzorgingsverlof voor zwaar zieke gezins- of familieleden	106
9.	Verlof om dwingende redenen	106
10.	Andere schorsingen	107

HOOFDSTUK 5.

JAARLIJKSE VAKANTIE	109
-------------------------------	-----

1.	Algemene principes	109
2.	De vakantieduur voor arbeiders	110

3.	Duur van de vakantie voor bedienden	113
4.	Met arbeid gelijkgestelde dagen	114
5.	Spelregels bij het nemen van de vakantie	115
6.	Het vakantiegeld voor arbeiders	117
6.1.	Algemeen	117
6.2.	Het bedrag van het vakantiegeld	117
7.	Het vakantiegeld voor bedienden	119
7.1.	Vakantiegeld voor bedienden wanneer zij bij hun werkgever vakantie nemen	119
7.2.	Het vertrekvakantiegeld voor bedienden	121
7.3.	Verrekening bij de nieuwe werkgever	122
7.4.	Voorbeelden	122
7.4.1.	Bedienden die in het vakantiedienstjaar en het vakantiejaar bij dezelfde werkgever in dezelfde arbeidsregeling werkten	122
7.4.1.1.	Bedienden met een vaste maandwedde	122
7.4.1.2.	Bedienden met een variabele maandwedde	123
7.4.1.3.	Bedienden met een vaste en een variabele maandwedde	124
7.4.2.	Vertrekvakantiegeld en verrekening van het vertrekvakantiegeld bij een nieuwe werkgever	125
8.	Jeugdvakantie en seniorvakantie	127
8.1.	Jeugdvakantie	127
8.2.	Seniorvakantie	129
9.	Aanvullende vakantie	130
9.1.	Europa stelt België in gebreke	130
9.2.	Wie heeft er nu recht op aanvullende vakantie?	130
9.3.	Hoe kan een werknemer gebruik maken van de aanvullende vakantie?	130
9.4.	Aantal dagen aanvullende vakantie	131
9.5.	Welk vakantiegeld krijgt de werknemer?	132
9.6.	Nog werk op de plank voor de Belgische wetgever	132

HOOFDSTUK 6.

EINDE VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST	133	
1.	Algemene (civielrechtelijke) wijzen van beëindiging	134
2.	Wederzijdse toestemming	134
3.	Overmacht	135
4.	Ontbindend beding	136
5.	Afloop van de termijn of voltooiing van het afgesproken werk	138
6.	Overlijden van een van de partijen	139

7.	Arbeidsrechtelijke wijzen van beëindiging: ‘ontslag’ en ‘opzeg’	140
7.1.	Algemeen	140
7.2.	De opzeg	141
7.2.1.	Algemeen	141
7.2.2.	Wijze van kennisgeving van de opzeg	142
7.2.2.1.	Opzeg uitgaande van de werknemer	142
7.2.2.2.	Opzeg uitgaande van de werkgever	142
7.2.3.	Inhoud	143
7.2.4.	Nietigheid van de opzeg	143
7.2.5.	Opzegtermijn	143
7.2.5.1.	Begrip – Wat voorafging aan de Wet Eenheidsstatuut	143
7.2.5.2.	Aanvang van de termijn	144
7.2.5.3.	Belang van de anciënniteit voor de duur van de opzegtermijn	145
7.2.5.4.	Duur van de opzegtermijn: algemeen	146
7.2.5.5.	Opzegtermijn: algemene regels	146
7.2.5.6.	Uitzonderingen op de opzegtermijnen	149
7.2.5.7.	Geen afwijkingen in een cao gesloten in een paritair (sub)comité	149
7.2.5.8.	Opzegtermijn in geval van pensioen	149
7.2.5.9.	Beëindiging van de arbeidsovereenkomst in geval van arbeidsongeschiktheid	149
7.2.5.10.	Beëindiging van de arbeidsovereenkomst met het oog op een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag	151
7.2.5.11.	Overgangsregeling: arbeidsovereenkomsten aangevat vóór 1 januari 2014	151
7.2.5.12.	Uitzonderingsregimes voor arbeiders	156
7.2.5.13.	Werknemers met verminderde arbeidsprestaties	156
7.2.5.14.	Schorsing van de opzegtermijn	157
7.2.5.15.	Recht op afwezigheid tijdens de opzegtermijn: sollicitatieverlof	159
7.2.5.16.	De opzegvergoeding	160
8.	Ontslagcompensatievergoeding	163
8.1.	Algemeen	163
8.2.	De ontslagcompensatievergoeding	163
9.	Outplacement	164
9.1.	Algemene regeling	164
9.2.	Outplacement voor werknemers van 45 jaar en ouder	165

10.	Ontslag wegens dringende reden	165
10.1.	Algemeen.	165
10.1.1.	Begrip dringende reden.	165
10.1.2.	Voorwaarden.	166
10.1.2.1.	“Een ernstige tekortkoming”	166
10.1.2.2.	“Die elke professionele samenwerking onmogelijk maakt”	167
10.1.2.3.	“De samenwerking moet onmiddellijk en definitief onmogelijk gemaakt zijn”	167
10.2.	Termijnen	167
10.2.1.	Termijn om tot ontslag over te gaan	167
10.2.2.	Termijn en kennisgeving van de motieven	168
10.2.3.	Bewijs	169
10.2.4.	Vergoedingsregeling	170
10.2.5.	Voorbeelden uit de rechtspraak	170
11.	Motivering van het ontslag en kennelijk onredelijk ontslag	172
11.1.	Algemeen.	172
11.2.	Motiveringsplicht.	172
11.3.	Kennelijk onredelijk ontslag.	173
11.3.1.	Inhoud	173
11.3.2.	Uitzonderingen.	173
12.	Onregelmatige beëindiging of verbreking van de arbeidsovereenkomst.	174
12.1.	Algemeen.	174
12.2.	Opzegvergoeding.	176
13.	Bescherming tegen ontslag	177
14.	Rechtsmisbruik bij ontslag	181
14.1.	Algemeen.	181
14.2.	Rechtsmisbruik bij ontslag.	182
15.	Het ontslag van een arbeidsongeschikte werknemer	183
HOOFDSTUK 7.		
DE REGLEMENTERING VAN DE ARBEID		185
Vooraf		185
1.	Het arbeidsreglement	185
1.1.	Wat is een arbeidsreglement?	185
1.2.	Vorm en inhoud	185
1.2.1.	Verplichte bepalingen volgens de wet op het arbeidsreglement	186
1.2.1.1.	De arbeidstijdregeling	186
1.2.1.2.	De arbeid en het loon	187

1.2.1.3.	Het einde van de overeenkomst	187
1.2.1.4.	De rechten en plichten van het toezichthoudend personeel	188
1.2.1.5.	Straffen, boeten en verhaalprocedure	188
1.2.1.6.	De veiligheid en de eerste hulp bij ongevallen of EHBO	189
1.2.1.7.	Het medisch getuigschrift (attest) bij ziekte	189
1.2.1.8.	De medische tussenkomst bij arbeidsongeval	189
1.2.1.9.	De organen van medezeggenschap en de syndicale afvaardiging	189
1.2.1.10.	De jaarlijkse vakantie en de betaalde feestdagen	189
1.2.1.11.	De inspectie	189
1.2.1.12.	Het onthaal en de aanpassing van de werknemers	190
1.2.1.13.	Collectieve arbeidsovereenkomsten	190
1.2.1.14.	Elektronische arbeidsovereenkomst en andere sociale documenten	190
1.2.2.	Verplichte bepalingen volgens andere wetten en besluiten	190
1.2.3.	Vrije bepalingen	191
1.3.	Het opstellen en het wijzigen van het arbeidsreglement	192
1.4.	Bekendmaking van het arbeidsreglement	193
2.	Arbeidsduur	193
2.1.	Toepassingsgebied van de arbeidsduurreglementering	194
2.2.	Het begrip ‘arbeidsduur’	195
2.3.	Minimumgrenzen van de arbeidsduur	196
2.3.1.	Minimale grenzen per werkperiode	196
2.3.2.	Minimale grenzen per week	197
2.3.3.	Minimumlimiet voor nachtarbeid	197
2.4.	Pauzes en rusttijden	197
2.4.1.	Pauzetijden tijdens een werkdag	197
2.4.2.	Rusttijd per etmaal	198
2.4.3.	Rusttijd per week	198
2.5.	Maximumgrenzen van de arbeidstijd	199
2.5.1.	Grenzen per dag	199
2.5.2.	Grenzen per week	199
2.5.3.	Structurele afwijkingen op de maximale grenzen	200
2.5.3.1.	Afwijking tot 9 uur per dag	200
2.5.3.2.	Afwijkend stelsel met verre verplaatsingen	200
2.5.3.3.	Ploegenarbeid	201
2.5.3.4.	Werk dat niet mag worden onderbroken vanwege de aard van het werk (= continuarbeid)	201

2.5.3.5.	Werk in bepaalde activiteitstakken of categorieën van ondernemingen waar de ‘normale’ grenzen van de arbeidsduur niet toegepast kunnen worden	202
2.5.3.6.	Vorbereidend werk of nawerk dat verricht moet worden buiten de normale productietijd	202
2.6.	Overwerk: onvoorziene afwijkingen van de maximumgrenzen	202
2.6.1.	Werken van vervoer, laden en lossen	202
2.6.2.	Werk waarvan niet precies bepaald kan worden hoe lang het duurt om het uit te voeren vanwege de aard van het werk of waarbij de verwerkte stoffen zeer snel kunnen ontaarden.	203
2.6.3.	Buitengewone vermeerdering van werk	203
2.6.4.	Arbeid om het hoofd te bieden aan een voorgekomen of dreigend ongeval	203
2.6.5.	Dringende werken aan machines of materieel voor rekening van derden	204
2.6.6.	Arbeid die door een onvoorziene noodzakelijkheid wordt vereist	204
2.6.7.	Balans- of inventariswerken	204
2.6.8.	Vrijwillige overuren op verzoek van de werknemer	205
2.7.	Inhaalrust en overloon	205
2.7.1.	Inhaalrust	205
2.7.2.	Loon voor de overuren	206
2.7.2.1.	Principe	206
2.7.2.2.	Bedrag van de overurentoeslag	207
2.7.2.3.	Uitbetaling	207
2.7.2.4.	Verbod van arbeid buiten de arbeidstijd	208
2.8.	Zondagsrust	208
2.8.1.	Algemene principes; principieel verbod op zondagsarbeid.	208
2.8.2.	Afwijkingen op het algemene principe	209
2.8.3.	Inhaalrust voor arbeid op zondag	210
3.	Betaalde feestdagen	210
3.1.	Toepassingsgebied van de wetgeving	210
3.2.	Bepaling van de betaalde feestdagen	211
3.2.1.	Aantal feestdagen voor voltijdse werknemers	211
3.2.2.	Aantal feestdagen voor deeltijdse werknemers	212
3.2.2.1.	Deeltijdse werknemers met een vast uurrooster	212
3.2.2.2.	Deeltijdse werknemers met een variabel uurrooster.	212
3.2.3.	Vervangingsdagen	213
3.2.4.	Bekendmaking van de feestdagen	214

3.3.	De tewerkstelling op feestdagen	214
3.3.1.	Het verbod van tewerkstelling op feestdagen	214
3.3.2.	Toegelaten tewerkstelling op feestdagen.	215
3.4.	Inhaalrust	215
3.5.	Het loon voor de betaalde feestdagen	216
3.5.1.	Recht op loon	216
3.5.2.	Loon voor arbeidsprestaties op een feestdag	216
3.5.3.	Bepaling van het normale loon	217
3.5.3.1.	Algemeen	217
3.5.3.2.	Bijzondere berekeningen	217
3.6.	Uitsluiting van het recht op loon voor de feestdag.	218
3.7.	De betaalplichtige van het loon voor de betaalde feestdag	218
3.8.	Behoud van het recht op loon	218
3.8.1.	Tijdens gevallen van schorsing van de arbeidsovereenkomst.	219
3.8.2.	Bij het einde van de arbeidsovereenkomst.	219
4.	De bescherming van het loon	220
4.1.	Het begrip ‘loon’.	220
4.2.	Bescherming van het loon	221
4.2.1.	Wijze van betaling	221
4.2.1.1.	Betaling in geld	221
4.2.1.2.	Betaling in giraal geld	222
4.2.1.3.	Betaling in natura.	223
4.2.2.	Tijdstip van betaling	223
4.2.3.	Plaats van betaling.	225
4.2.4.	Afrekening van het loon	225
4.2.5.	Inhoudingen op het loon.	226
5.	Tijdelijke arbeid en interimarbeid	226
5.1.	Vooraf	226
5.2.	Tijdelijke arbeid	227
5.2.1.	Begrippen	227
5.2.2.	Voorwaarden en modaliteiten ter vervanging.	228
5.2.2.1.	Bij de schorsing van de arbeidsovereenkomst van een vaste werknemer	228
5.2.2.2.	Bij de vervanging van een vaste werknemer wiens arbeidsovereenkomst ten einde is	228
5.2.2.3.	Bij tijdelijke vermeerdering van werk	228
5.2.2.4.	Uitvoering van uitzonderlijk werk.	228
5.2.2.5.	Samenvattende tabel.	229
5.2.3.	De arbeidsovereenkomst.	229

5.3.	Reglementering van de uitzendarbeid	230
5.3.1.	Begripsomschrijving	230
5.3.2.	Voorwaarden en modaliteiten	231
5.3.3.	De arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid	231
5.3.4.	Het loon van de uitzendkracht.	233
5.3.5.	De anciënniteit van de uitzendkracht.	234
5.4.	Het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers	234
5.4.1.	Verboden tewerkstelling	234
5.4.2.	Toegelaten tewerkstelling	235
5.4.3.	Een geschreven overeenkomst	236
5.4.4.	Gevolgen voor de werknemer.	236
DEEL 3.		
SOCIALEZEKERHEIDSRECHT		
HOOFDSTUK 1.		
INLEIDING TOT DE SOCIALE ZEKERHEID		239
1.	Wat is sociale zekerheid?	239
2.	Enkele kenmerken van de sociale zekerheid.	240
2.1.	Solidariteit.	240
2.2.	Verplicht karakter	240
3.	Stelsels van sociale zekerheid	240
4.	Structuur van de RSZ	241
5.	De onderwerping aan de sociale zekerheid voor werknemers.	243
5.1.	Algemeen.	243
5.2.	Territoriaal toepassingsgebied	244
5.3.	Personeel toepassingsgebied.	244
6.	Het loon waarop de bijdragen worden geïnd	245
7.	Financiering van de sociale zekerheid	247
7.1.	Loontrekkenden	247
7.1.1.	Werkgevers en werknemers	247
7.1.2.	Tussenkost van de Staat	249
7.2.	Vermindering van sociale bijdragen.	249
8.	Verplichtingen van de werkgever	250
8.1.	Verplichtingen	250
8.1.1.	Inschrijving (art. 21 RSZ-wet)	250
8.1.2.	DmfA-kwartaalaangifte	251
8.1.3.	Limosa-aangifte	251
8.1.4.	Betaling van de bijdragen	251

8.2. Sancties	252
8.2.1. Burgerrechtelijke sancties	252
8.2.1.1. Niet-tijdige betaling van de bijdrage	252
8.2.1.2. Niet-tijdige aangifte	252
8.2.1.3. Niet-tijdige betaling van de voorschotten	253
8.2.1.4. Geen, onvolledige of onjuiste aangifte	253
8.2.1.5. Afzien van, kwijtschelding en vermindering van bijdragen	253
8.2.2. Toezicht en strafbepalingen	253
8.2.2.1. Toezicht	253
8.2.2.2. Straffen en ambtshalve veroordelingen	254
8.2.2.3. Verjaring	254
9. Kruispuntbank van de sociale zekerheid	254
10. Handvest van de sociaal verzekerde	257
11. E-government	258
Nuttige websites	258

HOOFDSTUK 2.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING

Basiswetgeving

Vooraf

1. Geneeskundige verzorging

1.1. Wie heeft recht op terugbetaling voor geneeskundige verzorging?

1.2. Algemene toekennings- of verzekeraarvoorwaarden

1.2.1. Aansluiten bij een ziekenfonds

1.2.2. Voorwaarden om het recht op tegemoetkomingen te openen ...

1.3. Bijzondere toekenningsvoorwaarden

1.3.1. Situaties waarin tegemoetkoming wordt geweigerd

1.3.1.1. Verzorging in het buitenland

1.3.1.2. De schade is reeds vergoed op basis van een andere
wetgeving

1.3.1.3. Niet-naleven van controleverplichtingen

1.3.1.4. Verzorging zonder rechtvaardiging

1.3.1.5. Onderzoeken op vraag van derden

1.3.1.6. Detentie of internering

1.3.1.7. Reiskosten

1.3.2. Bijzondere voorwaarden voor bepaalde soorten geneeskundige
verzorging

1.3.2.1. Erkende zorgverstrekker

1.3.2.2.	Voorschrift	263
1.3.2.3.	Adviserend geneesheer	263
1.3.2.4.	College van geneesheren-directeurs van het RIZIV	264
1.4.	Terugbetaling van de gezondheidszorgen	264
1.5.	Omvang van de tussenkomst	265
1.5.1.	Verhoogde tegemoetkoming	265
1.5.1.1	Algemeen	265
1.5.1.2	Voordelen	265
1.5.1.3	Voorwaarden	266
1.5.2.	Gewone zorgen	267
1.5.3.	Kinesitherapie en fysiotherapie	267
1.5.4.	Dure behandelingen	268
1.5.5.	Ziekenhuiskosten	268
1.5.6.	Geneesmiddelen	268
1.6.	Vaststelling van de terugbetalingstarieven	270
1.6.1.	Geneesmiddelen	270
1.6.2.	Artsen en tandartsen	270
1.6.3.	Paramedische beroepen	270
1.6.4.	Ziekenhuizen	271
1.7.	De tussenkomst	271
1.7.1.	Terugbetalingssysteem of voorschottensysteem	271
1.7.2.	Derdebetalerssysteem	271
1.8.	Maximumfactuur (MAF)	272
1.8.1.	Wat is de MAF?	272
1.8.2.	Welke kosten komen in aanmerking?	272
1.8.3.	De inkomens-MAF	272
1.8.4.	De sociale MAF	273
1.8.5.	De MAF chronische ziektes	273
1.9.	Verjaring, terugvordering en geschillen	273
1.9.1.	Verjaring	273
1.9.2.	Terugvordering	274
1.9.3.	Geschillen	274
2.	Arbeidsongeschiktheid en moederschap	274
2.1.	Gerechtigden op uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid of moederschap	274
2.2.	Toekenningsvoorwaarden	275
2.2.1.	Algemene toekenningsvoorwaarden	275
2.2.1.1.	Aansluiting bij een ziekenfonds	275
2.2.1.2.	Vervulling van een wachttijd	275
2.2.1.3.	Behoud van het recht op uitkeringen	276

2.2.1.4.	Situaties waarin uitkeringen geweigerd worden	276
2.2.1.5.	Bewijs en onderzoek van de algemene toekennings- voorwaarden	276
2.2.2.	Bijzondere toekenningsvoorwaarden voor de arbeids- ongeschiktheidsverzekering	276
2.2.2.1.	Erkenning van arbeidsongeschiktheid	276
2.2.2.2.	Aangifte van de arbeidsongeschiktheid	278
2.2.3.	Bijzondere bijkomende voorwaarden inzake de moederschaps- verzekering	279
2.3.	Bedrag van de arbeidsongeschiktheids- en invaliditeitsuitkeringen	279
2.3.1.	Berekeningsbasis: het gederfde loon	279
2.3.2.	Uitkering gedurende de primaire arbeidsongeschiktheid	279
2.3.3.	Uitkering gedurende de invaliditeit	281
2.4.	Bedrag van de moederschapsuitkeringen	282
2.5.	Begeleide arbeidshervatting tijdens de arbeidsongeschiktheid	283
2.6.	Weigering of vermindering van de uitkeringen	284
2.6.1.	Weigering	284
2.6.2.	Vermindering	284
2.7.	Verjaring, terugvordering en geschillen	284
	Nuttige websites	285
	HOOFDSTUK 3.	
	GEZINSBIJSLAG	287
	Vooraf	287
A.	ALGEMENE KINDERBIJSLAGWET VOOR KINDEREN GEBOREN VÓÓR 1 JANUARI 2019	288
1.	Algemeen	288
2.	De rechthebbende op gezinsbijslag	288
2.1.	Wie kan rechthebbende zijn?	288
2.2.	Wat als er meerdere rechthebbenden zijn?	290
3.	De bijslagtrekkende	291
3.1.	Basisregels	291
3.2.	Wat als de ouders gescheiden leven?	291
3.3.	Nieuw samengestelde gezinnen	292
3.4.	Kan het kind zelf de kinderbijslag krijgen?	293
3.5.	Wat als het kind geplaatst wordt?	293
3.5.1.	Plaatsing in een instelling	293
3.5.2.	Plaatsing in een pleeggezin	294

4.	Rechtgevend kind	294
4.1.	Verwantschap tussen het rechtgevende kind en de rechthebbende.	294
4.2.	Verblijfplaats van het kind	297
4.3.	Leeftijd van het kind	297
4.4.	Inkomen van het kind.	298
5.	Welke gezinsbijslagen zijn er?	299
5.1.	Kraamgeld en adoptiepremie.	299
5.2.	De gewone basiskinderbijslag	300
5.3.	Verhoogde basisbijslag voor eenoudergezinnen	301
5.4.	Toeslagen op de basiskinderbijslag	301
5.4.1.	Leeftijdstoelagen	301
5.4.2.	Toeslag omwille van de sociale situatie van de rechthebbende	302
5.4.3.	Toeslag omwille van de situatie van het kind zelf.	303
5.5.	De verhoogde wezenbijslag.	305
5.6.	De forfaitaire bijslag voor een kind geplaatst bij een privépersoon.	305
5.7.	De jaarlijkse leeftijdstoeslag.	305
6.	Het bevoegde kinderbijslagfonds	306
6.1.	Rechthebbende werknemers	306
6.2.	Rechthebbende zelfstandigen	308
6.3.	Rechthebbende ambtenaren.	308
7.	Gewaarborgde gezinsbijslag	308
B.	VLAAMS “GROEIPAKKET” VOOR KINDEREN GEBOREN VANAF 1 JANUARI 2019.	309
1.	Algemene principes	309
2.	Toelagen van het groeipakket	310
3.	De toelagen van het groeipakket	311
3.1.	Startbedrag	311
3.2.	Basisbedrag	311
3.3.	Zorgtoeslag	311
3.4.	Sociale toeslag.	311
3.5.	Universele participatietoeslag	312
3.6.	Selectieve participatietoeslag	312
3.7.	Kinderopvangtoeslag	313
3.8.	Kleutertoeslag.	313

HOOFDSTUK 4.	
ARBEIDSONGEVALLEN EN BEROEPSZIEKTEN	315
A. ARBEIDSONGEVALLEN	315
Basiswetgeving	315
Inleiding	315
1. Toepassingsgebied	316
2. Het arbeidsongeval	316
2.1. Begrip ongeval	316
2.2. Elementen van het begrip arbeidsongeval	317
2.2.1. De plotselinge gebeurtenis	317
2.2.1.1. Begrip en kenmerken	317
2.2.1.2. Plotse gebeurtenis en de gewone dagtaak	318
2.2.1.3. Bewijs van de plotse gebeurtenis	319
2.2.2. Tijdens en door de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	320
2.2.2.1. Algemeen	320
2.2.2.2. Tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst	320
2.2.2.3. Door het feit van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst: het wettelijk vermoeden	321
2.2.2.4. Ongevallen tijdens een (middag)pauze	321
2.2.3. Het letsel	322
2.2.4. Het oorzakelijk verband tussen de plotse gebeurtenis en het letsel: vermoeden van ongeval	322
3. Het arbeidswegongeval	324
3.1. Begrip	324
3.2. De arbeidsweg	324
3.2.1. De normale arbeidsweg	324
3.2.2. Omweg en onderbreking	324
3.3. Begin- en eindpunt van de arbeidsweg	326
4. De fout van het slachtoffer	326
5. Vergoeding van de schade	327
5.1. Kosten van geneeskundige verzorging	327
5.2. Ongeval met arbeidsongeschiktheid	328
5.2.1. Het begrip arbeidsongeschiktheid	328
5.2.1.1. Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	328
5.2.1.2. De consolidatie	328
5.2.1.3. Blijvende arbeidsongeschiktheid	329
5.2.2. Grondslag voor de uitkeringen: het basisloon	329
5.2.3. Vergoeding van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid	330
5.2.3.1. Volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid	330

5.2.3.2.	Gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid	330
5.2.4.	Vergoeding van de blijvende arbeidsongeschiktheid	331
5.2.4.1.	Volledige blijvende arbeidsongeschiktheid	331
5.2.4.2.	Gedeeltelijke blijvende arbeidsongeschiktheid	332
5.2.4.3.	Bijkomende vergoeding voor hulp van derden	332
5.2.4.4.	Herziening	332
5.2.4.5.	Omzetting in kapitaal	333
5.3.	Dodelijk arbeidsongeval	333
5.3.1.	Vergoeding voor begrafenis kosten	333
5.3.2.	Vergoeding voor de kosten van transport van het stoffelijk overschot	333
5.3.3.	Renten aan rechthebbenden	333
5.3.3.1.	Echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende	333
5.3.3.2.	Kinderen	334
5.3.3.3.	Ouders of grootouders, kleinkinderen en broers of zussen	334
6.	Burgerlijke aansprakelijkheid	334
6.1.	Geen keuzerecht voor het slachtoffer	334
6.2.	Burgerlijke immuniteit	335
7.	Subrogatie door de verzekeraar	336
8.	Aangifte en procedure	336
	Nuttige websites	337
B.	BEROEPSZIEKTEN	337
	Basiswetgeving	337
	Inleiding	337
1.	Toepassingsgebied	338
2.	De beroepsziekte	338
2.1.	Begrip beroepsziekte	338
2.1.1.	Algemeen: lijstensysteem en open systeem	338
2.1.2.	Het lijstensysteem	339
2.1.3.	Erkenning van een beroepsziekte via het open systeem	340
2.1.4.	Beroepsrisico	340
3.	Voorkomen van beroepsziekten en wedertewerkstelling	341
3.1.	Stopzetting van het werk	341
3.2.	Preventieve maatregelen	342
4.	Schade en schadeloosstelling	342
4.1.	Medische en aanverwante kosten	342
4.2.	Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid	342
4.2.1.	Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	342

4.2.2. Blijvende arbeidsongeschiktheid	343
4.3. Hulp van een derde	343
4.4. Uitkeringen bij overlijden	343
5. Burgerlijke aansprakelijkheid	343
6. Aangifte van beroepsziekten	344
Nuttige website	344

HOOFDSTUK 5.

WERKLOOSHEID EN SWT	345
---------------------------	-----

A. WERKLOOSHEID	345
-----------------------	-----

Basiswetgeving	345
----------------------	-----

Vooraf	345
--------------	-----

1. Administratieve organisatie	346
--------------------------------------	-----

1.1. Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA)	346
--	-----

1.2. Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)	346
--	-----

1.3. Uitbetalingsinstellingen	347
-------------------------------------	-----

2. Werkloosheidsuitkeringen voor voltijdse werklozen	347
--	-----

2.1. Algemeen	347
---------------------	-----

2.2. Toelaatbaarheidsvoorwaarden	348
--	-----

2.2.1. Bewijs van een aantal arbeidsdagen of daarmee gelijkgestelde dagen	348
--	-----

2.2.2. Wachttijd na het beëindigen van studies of leertijd: de beroepsinschakelingstijd	349
--	-----

2.3. Toekenningsvoorwaarden	351
-----------------------------------	-----

2.3.1. Zonder arbeid zijn	351
---------------------------------	-----

2.3.1.1. Principe: verbod van arbeid	351
--	-----

2.3.1.2. Arbeid voor zichzelf	351
-------------------------------------	-----

2.3.1.3. Arbeid voor derden	352
-----------------------------------	-----

2.3.1.4. Uitzondering op het principe: toegelaten arbeid	353
--	-----

2.3.2. Zonder loon zijn	354
-------------------------------	-----

2.3.3. Onvrijwillig werkloos zijn	355
---	-----

2.3.3.1. Werkloos zijn wegens omstandigheden onafhanke- lijk van de wil	355
--	-----

2.3.3.2. Criteria van de passende dienstbetrekking	357
--	-----

2.3.3.3. Gevolgen van werkloosheid wegens omstandig- heden afhankelijk van de wil	359
--	-----

2.3.4. Beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt	360
--	-----

2.3.5. Ingeschreven zijn als werkzoekende en actief zoeken naar werk ..	361
---	-----

2.3.6. Arbeidsgeschiedt zijn	361
------------------------------------	-----

2.3.7.	Leeftijdsvoorwaarden	362
2.3.8.	Verblijfsvoorwaarden	362
2.3.9.	Voldoen aan de controleverplichtingen	362
2.3.9.1.	Aangifte en controle van activiteits- en werkloosheidsperiodes.....	362
2.3.9.2.	Ingaan op uitnodigingen of oproepingen van controleurs	363
2.3.10.	Actief zoekgedrag naar werk voor wie recht heeft op inschakelingsuitkeringen of werkloosheidsuitkeringen	364
2.3.10.1.	Organisatie.....	364
2.3.10.2.	De opvolging	364
2.3.10.3.	Gebrek aan motivatie en medewerking van de werkzoekende	366
2.3.10.4.	De formele opvolging en ultieme afspraak.....	366
2.3.10.5.	De transmissie.....	367
2.3.10.6.	Het verhoor	367
2.3.10.7.	De sanctie.....	368
2.3.11.	Vrijstelling van bepaalde toekenningsvoorwaarden	369
2.4.	Bedrag van de werkloosheidsuitkeringen	369
2.4.1.	Begrip.....	369
2.4.2.	Aantal uitkeringen.....	369
2.4.3.	Hoogte van de uitkeringen.....	370
2.4.3.1.	Gezinstoestand	370
2.4.3.2.	Berekening van de uitkering.....	371
2.4.3.3.	Enkele bijzondere uitkeringen en toeslagen.....	375
3.	Werkloosheidsuitkeringen bij een deeltijdse betrekking	376
3.1.	Deeltijds werknemer met behoud van rechten	376
3.2.	Vrijwillig deeltijds werknemer.....	377
4.	Inschakelingsuitkering en overbruggingsuitkering	377
4.1.	Overbruggingsuitkering.....	377
4.2.	Inschakelingsuitkering (de vroegere wachtnuitkering).....	377
4.3.	Bedrag van de inschakelings- en overbruggingsuitkeringen	378
5.	Tijdelijke werkloosheid	379
5.1.	Begrip.....	379
5.2.	Regeling.....	379
5.3.	Soorten.....	380
5.3.1.	Overmacht.....	380
5.3.2.	Sluiting van de onderneming ingevolge jaarlijkse vakantie	380
5.3.3.	Technische stoornis.....	380

5.3.4.	Slecht weer	381
5.3.5.	Economische oorzaken	381
5.3.6.	Staking en lock-out	382
5.4.	Uitkeringen	383
6.	Sancties en uitsluitingen	383
6.1.	Uitsluitingen	383
6.2.	Administratieve sancties	383
6.3.	Strafsancties	384
6.4.	Verhoor	384
7.	Procedure	385
7.1.	Aanvraag	385
7.2.	Verjaring	385
7.3.	Herziening	386
7.4.	Betwisting	386
8.	Arbeidsvoorziening – Bevordering van de werkgelegenheid.	386
9.	Ter vergelijking: overbruggingsrecht voor zelfstandigen	387
	Nuttige websites	387
B.	SWT EN BRUGPENSIOEN	387
	Basiswetgeving	387
1.	Begrip en evolutie	388
1.1.	Conventioneel brugpensioen wordt werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT)	388
1.2.	Voltijds en halftijds brugpensioen	388
2.	SWT: algemene regeling van cao nr. 17 en KB 3 mei 2007	389
2.1.	Voorwaarden	389
2.1.1.	Leeftijdsvoorwaarde	389
2.1.2.	Ontslagen worden door de werkgever met een ‘normale’ opzegtermijn	390
2.1.3.	Recht hebben op werkloosheidsuitkeringen	390
2.1.4.	Een voldoende lange loopbaan als werknemer hebben	391
2.1.5.	Bijzondere SWT-stelsels met afwijkende voorwaarden	391
2.1.5.1.	SWT op 58 jaar na een zwaar beroep en een beroepsverleden van 35 jaar	391
2.1.5.2.	SWT op 58 jaar met een beroepsverleden van 33 jaar waarvan 20 jaar nachtarbeid, een arbeidsongeschiktheid in de bouwsector of een zwaar beroep	392
2.1.5.3.	SWT op 58 jaar voor werknemers met een loopbaan van 40 jaar	393

2.1.5.4.	SWT op 58 jaar voor werknemers met een medische ongeschiktheid	393
2.1.5.5.	SWT vanaf 55 jaar voor werknemers van ondernemingen in moeilijkheden of herstructurering.....	394
2.2.	Inkomen bij SWT.....	395
2.2.1.	Principe	395
2.2.2.	De werkloosheidsvergoeding.....	395
2.2.3.	De aanvullende vergoeding	396
2.2.3.1.	Berekening van de aanvullende vergoeding.....	396
2.2.3.2.	Behoud van het recht op de aanvullende vergoeding bij werkhervatting.....	396
2.2.4.	Inhoudingen op het brugpensioen	397
2.2.4.1.	Bijdrage voor de sociale zekerheid	397
2.2.4.2.	Bedrijfsvoorheffing.....	398
2.2.5.	Cumulatie van de aanvullende vergoeding met andere voordelen .	398
2.2.5.1.	Schadevergoeding wegens verbreking van de arbeidsovereenkomst	398
2.2.5.2.	Vakantiegeld bij uitdiensttreding.....	398
2.2.5.3.	Uitwinningsvergoeding.....	398
2.2.5.4.	Overlevingspensioen	399
2.3.	Overlegprocedure	399
2.3.1.	Collectieve raadpleging.....	399
2.3.2.	Individuele raadpleging.....	399
2.4.	Vervanging van de werkloze met bedrijfstoelage in de onderneming ...	400
2.4.1.	Vrijstelling van de verplichte vervanging.....	400
2.4.2.	Wie kan de werkloze met bedrijfstoelage in de onderneming vervangen?.....	400
2.4.3.	Vanaf wanneer en voor hoe lang moet de werkloze met bedrijfstoelage vervangen worden?	401
2.4.4.	Sancties bij niet-naleven van de vervangingsplicht	401
2.5.	SWT voor een onderneming erkend als onderneming in herstructurering	402
2.6.	SWT en het Fonds Sluiting Ondernemingen	402

HOOFDSTUK 6.

PENSIOENEN	405
Basiswetgeving.....	405
1. Inleiding	405
1.1. Pensioenstelsels	405

1.2.	Pensioenpijlers	405
1.3.	Pensioensystemen	406
1.4.	Organisatie	406
2.	Het rustpensioen voor werknemers	407
2.1.	Algemeen	407
2.2.	Voorwaarden	407
2.2.1.	Loopbaan	407
2.2.2.	Leeftijd	409
2.2.3.	Verblijfsvoorwaarde	410
2.2.4.	Toegelaten arbeid	410
2.3.	Omvang van het pensioen – Berekening	412
2.3.1.	Loopbaan	412
2.3.2.	Bezoldiging	412
2.3.2.1.	Werkelijke lonen	413
2.3.2.2.	Fictieve lonen	413
2.3.2.3.	Minimumrecht per loopbaanjaar	413
2.3.3.	De gezinstoestand	414
2.3.3.1.	Algemene regel: gezinspensioen en pensioen als alleenstaande	414
2.3.3.2.	Uit de echt gescheiden gepensioneerden	414
2.3.3.3.	Pensioen van de feitelijk of van tafel en bed geschei- den echtgenoot	415
2.3.4.	Indexering en herwaardering	415
2.3.5.	Vakantiegeld	416
2.3.6.	Cumulatie met andere socialezekerheidsuitkeringen	416
2.3.6.1.	Cumulatie van pensioen met andere socialezeker- heidsuitkeringen	416
2.3.6.2.	Cumulatie tussen pensioenen onderling	417
2.4.	Inhoudingen	417
2.4.1.	Inhouding ten voordele van de ziekteverzekering	417
2.4.2.	Algemene inhouding (solidariteitsbijdrage)	417
2.4.3.	Fiscale behandeling	418
2.5.	De pensioenaanvraag	418
2.6.	De pensioenbeslissing	419
2.6.1.	Oorspronkelijke beslissing	419
2.6.2.	Herziening	419
2.7.	De betaling	419
2.7.1.	Algemeen	419
2.7.2.	Voorschotten	420

2.7.3.	Schorsing van de betaling	420
2.8.	Stopzetting	420
2.9.	Verjaring	421
2.9.1.	Vordering van pensioenbedragen	421
2.9.2.	Terugvordering van onverschuldigde betalingen	421
2.10	Beroep	421
3.	Het overlevingspensioen voor werknemers	422
3.1.	Algemeen	422
3.2.	Voorwaarden om gerechtigd te zijn op een overlevingspensioen	422
3.2.1.	Minimumleeftijd	422
3.2.2.	Gehuwd geweest zijn	423
3.2.3.	Niet hertrouwd zijn	424
3.3.	Omvang van het overlevingspensioen	424
3.4.	De overgangsuitkering	424
3.5.	Indexering en herwaardering	425
3.6.	Vakantiegeld	425
3.7.	Cumulatie met andere prestaties	425
3.8.	Aanvraag en ingangsdatum van het overlevingspensioen	425
4.	Aanvullende pensioenen	426
	Basiswetgeving	426
	Nuttige websites	427

HOOFDSTUK 7.

SOCIALE BIJSTAND	429	
1.	Inleiding	429
2.	Maatschappelijke integratie – Leefloon	430
	Basiswetgeving	430
2.1.	Algemeen	430
2.2.	Gerechtigden	431
2.2.1.	Algemene voorwaarden	431
2.2.1.1.	Verblijfplaats	431
2.2.1.2.	Nationaliteit	432
2.2.1.3.	Leeftijd	432
2.2.1.4.	Onvoldoende bestaansmiddelen	432
2.2.1.5.	Werkbereidheid	432
2.2.1.6.	Rechten laten gelden op sociale uitkeringen of onderhoudsgeld	432
2.2.2.	Het recht op maatschappelijke integratie	433

2.2.2.1.	Maatschappelijke integratie voor aanvragers jonger dan 25 jaar	433
2.2.2.2.	Aanvrager 25 jaar of ouder	433
2.3.	Bedrag van het leefloon	434
2.4.	Aanvraag	434
2.5.	Terugvordering van het leefloon	435
3.	Sancties	435
4.	OCMW-dienstverlening	435
	Basiswetgeving	435
4.1.	Algemeen	436
4.2.	Toegekende steun	436
4.2.1.	Financiële steun	436
4.2.2.	Dienstverlenende hulp – Hulp in natura	437
4.2.3.	Sociale hulp	437
4.2.4.	Voorwaarden	438
4.3.	Terugvordering van maatschappelijke dienstverlening	438
5.	Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	439
	Basiswetgeving	439
6.	Tegemoetkoming aan personen met een handicap	440
	Basiswetgeving	440
6.1.	Algemeen	440
6.2.	Inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) en integratie-tegemoetkoming (IT)	441
6.2.1.	Algemeen	441
6.2.2.	Voorwaarden	441
6.2.3.	Bedrag van de tegemoetkomingen	443
6.2.4.	Aanvraag en procedure	443
6.3.	Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden	444
6.3.1.	Algemeen	444
6.3.2.	Voorwaarden	444
6.3.3.	Bedrag van de tegemoetkoming	444
6.3.4.	Aanvraag en procedure	445
7.	Bijstand voor personen met een handicap	445
	Basiswetgeving	445
7.1.	Individuele materiële bijstand voor personen met een handicap	446
7.1.1.	Algemeen	446
7.1.2.	Personen met een handicap	446
7.1.3.	Hulpmiddelen	446
7.1.4.	Ondersteuning bij wonen	447

7.2.	Persoonsvolgende Financiering.....	448
7.2.1.	Algemeen.....	448
7.2.2.	Het BOB.....	448
7.2.3.	Het PVB.....	449
7.2.4.	Persoonlijk assistentiebudget voor personen met een handicap (PAB).....	450
8.	Diverse tegemoetkomingen aan personen met een handicap.....	450
8.1.	Voordelen i.v.m. wonen.....	450
8.1.1.	Sociale maximumprijzen voor gas en elektriciteit.....	450
8.1.2.	Verlaagd tarief voor kabel distributie.....	450
8.1.3.	Vrijstelling van heffing op afvalwater.....	451
8.2.	Sociaal telefoontarief.....	451
8.3.	Voordelen i.v.m. vervoer.....	451
8.4.	Voordelen op fiscaal vlak.....	451
9.	Zorgverzekering.....	452
	Nuttige websites.....	452

DEEL 4.

HET SOCIAAL STATUUT VAN DE ZELFSTANDIGEN

HOOFDSTUK 1.

INLEIDING.....	455
----------------	-----

Basiswetgeving.....	455
---------------------	-----

HOOFDSTUK 2.

SOCIALE VERZEKERING EN ORGANISATIE.....	457
---	-----

HOOFDSTUK 3.

TOEPASSINGSGEBIED VAN DE REGLEMENTERING.....	459
--	-----

1.	Zelfstandige.....	459
1.1.	Begrip – Sociologisch criterium.....	459
1.2.	Vermoedens.....	460
1.2.1.	Fiscaal vermoeden.....	460
1.2.2.	Bestuurders en zaakvoerders van vennootschappen.....	460
1.3.	Uitsluitingen.....	461
1.3.1.	Zelfstandigen die onder de socialezekerheidsregeling voor werknemers vallen.....	461
1.3.2.	Journalisten, perscorrespondenten, auteurs.....	461
1.3.3.	Lasthebbers in instellingen.....	461

2.	Zelfstandigen in bijberoep	461
3.	Helpers	462
3.1.	Definitie	462
3.2.	Het statuut van de meewerkende echtgenoot	463
3.2.1.	Definitie	463
3.2.2.	Mini- en maxistatuut	464
3.2.3.	Aansluiting bij een sociaal verzekeringsfonds – Betaling van bijdragen	464
3.3.	Student-zelfstandige	465

HOOFDSTUK 4.

VERPLICHTINGEN VAN DE ZELFSTANDIGE	467
--	-----

1.	Aansluiting bij een socialeverzekeringsfonds	467
2.	Aansluiten bij een ziekenfonds	468
3.	Betalen van bijdragen	468
3.1.	Zelfstandige in hoofdberoep	468
3.1.1.	Gevestigde zelfstandigen	468
3.1.2.	De beginnende zelfstandige	468
3.2.	De meewerkende echtgenoot	469
3.3.	Zelfstandige in bijberoep	470
3.4.	Gevolgen van niet- of laattijdige betaling	470
3.5.	Verjaring	470
4.	Wijzigingen of stopzetting meedelen	470
5.	Administratieve geldboetes	471

HOOFDSTUK 5.

SOCIALEZEKERHEIDSPRESTATIES	473
-----------------------------------	-----

1.	Gezinsbijslagen	473
	Basiswetgeving	473
2.	Geneeskundige verzorging	473
2.1.	Geneeskundige verzorging	473
2.2.	Uitkeringen	474
	Basiswetgeving	474
2.2.1.	Algemeen	474
2.2.2.	Periode van vergoedbaarheid en uitkeringen	474
2.3.	Moederschapsverzekering	476
2.3.1.	Algemeen	476
2.3.2.	Uitkeringen	477

2.4.	Dienstencheques moederschapshulp	477
3.	Pensioenen	477
	Basiswetgeving	477
3.1.	Voorwaarden	478
3.1.1.	Wie komt in aanmerking?	478
3.1.2.	Voorwaarden voor het verkrijgen van een rustpensioen	478
3.1.2.1.	Leeftijd	478
3.1.2.2.	De aanvraag	479
3.1.2.3.	Een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper bewijzen	479
3.1.3.	Voorwaarden voor het verkrijgen van een overlevingspensioen .	479
3.1.3.1.	Leeftijd	479
3.1.3.2.	Een bepaalde periode gehuwd geweest zijn	479
3.1.3.3.	Niet hertrouwen	480
3.1.3.4.	Een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek)	480
3.1.3.5.	Een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper van de overleden echtgenoot bewijzen	480
3.1.4.	Voorwaarden voor het verkrijgen van een pensioen van de uit de echt gescheiden echtgenoot	480
3.1.4.1.	Leeftijd	480
3.1.4.2.	Een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek)	480
3.1.4.3.	Een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper bewijzen in hoofde van de ex-echtgenoot	481
3.2.	Procedure	481
3.3.	Bewijs van de beroepsloopbaan	481
3.4.	Berekening van de beroepsloopbaan	482
3.5.	Minimumpensioen	482
3.6.	Cumulatie	482
3.6.1.	Cumulatie met sociale vergoedingen	482
3.6.2.	Cumulatie van pensioenen onderling	483
3.6.3.	Cumulatie met een beroepsbezigheid	483
4.	Overbruggingsrecht (vroeger: “faillissementsverzekering”)	483
	Nuttige website	485

DEEL 5.

HANDHAVING EN OPLOSSING VAN GESCHILLEN

VOORAF 489

HOOFDSTUK 1.

SOCIALE-INSPECTIEDIENSTEN 491

1. Begrippen 491

2. De verschillende inspectiediensten 491

2.1. Inspectiediensten onder de federale minister van Werk 491

2.1.1. Inspectiedienst Toezicht op de Sociale Wetten (TSW) 491

2.1.2. Inspectiedienst Toezicht op het Welzijn op het Werk 492

2.1.3. Inspectiedienst van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening ... 492

2.2. Inspectiediensten onder de federale minister van Sociale Zaken 492

2.2.1. Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid en inspectie-
diensten van de RSZ. 493

2.2.2. De controlediensten van de socialezekerheidsinstellingen 493

2.2.2.1. Controlediensten van het Rijksinstituut voor
Ziekte- en Invaliditeitsverzekering 493

2.2.2.2. Controledienst van Fedris 494

2.2.2.3. Controledienst van FAMIFED 494

2.2.2.4. Inspectiedienst van het Rijksinstituut voor de
Sociale Verzekering van Zelfstandigen 494

2.3. Inspectiediensten van de gemeenschappen en de gewesten 495

2.3.1. Vlaamse Inspectie Werk en Sociale Economie 495

2.3.2. Waalse ‘Direction de l’Inspection Sociale’ 495

2.3.3. Directie Werkgelegenheidsinspectie van het Brussels Hoofd-
stedelijk Gewest 496

3. Bevoegdheid van sociale-inspectiediensten 496

3.1. Vrije toegang tot arbeidsplaatsen 496

3.2. Identificeren van personen 496

3.3. Verhoren van personen 496

3.4. Verkrijgen en verstrekken van sociale gegevens 496

3.5. Leggen van beslag 497

3.6. Uitwisselen van informatie 497

3.7. Bevelen van passende maatregelen 497

3.8. Geven van waarschuwingen en opstellen van proces-verbaal 497

3.9. Vorderingsrecht 498

3.10. Plichten van sociale inspecteurs 498

3.10.1. Vertrouwelijkheid.....	498
3.10.2. Geheimhouding.....	498
3.10.3. Integriteit en deontologie.....	498
4. Charter tussen werkgevers- en zelfstandigenorganisaties en sociale-inspectiediensten.....	498
5. Sancties.....	499
5.1. Administratieve geldboetes en strafsancties.....	499
5.2. Verhinderen van toezicht.....	499
 HOOFDSTUK 2.	
DE GERECHTELIJKE ORGANISATIE EN DE ARBEIDSGERECHTEN.....	501
1. Organisatie van de Belgische rechtsmacht.....	501
2. Algemene beginselen.....	501
2.1. De eenheid van de rechtspraak.....	501
2.2. De dubbele aanleg.....	502
2.3. Specialisatie van de rechtbanken.....	502
3. Territoriale organisatie van de rechtbanken.....	502
4. Structuurschema van de gerechtelijke organisatie.....	503
5. Samenstelling en bevoegdheid van de arbeidsgerechten.....	504
5.1. Organisatie.....	504
5.2. Samenstelling.....	505
5.3. Materiële bevoegdheid.....	505
5.4. Territoriale bevoegdheid.....	506
6. De rechtspleging voor de arbeidsgerechten.....	506
6.1. Inleiding van de zaak bij de arbeidsrechtbank.....	506
6.2. De zitting.....	507
6.3. Het vonnis.....	508
 <i>Trefwoordenregister</i>	509

